

บทคัดย่อ

ชื่อภาคานิพนธ์	การประเมินมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์แหล่งท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ กรณีศึกษา : พิพิธภัณฑการเรียนรู้แห่งชาติ มิวเซียมสยาม
ชื่อผู้เขียน	นางสาววรรณ อธิกพันธุ์
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.อุดมศักดิ์ ศิลปะชาวงศ์
ชื่อปริญญา	เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ)
ปีการศึกษา	1/2552

มิวเซียมสยามเป็นพิพิธภัณฑการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น เพื่อผลประโยชน์ให้กับคนในสังคมเป็นหลัก และไม่ต้องแสวงหาผลประโยชน์ตอบแทน กลุ่มเป้าหมายหลัก คือ คนไทย ประกอบด้วย เด็ก เยาวชน นักเรียน นักศึกษา ประชาชนทั่วไปและกลุ่มเป้าหมายรอง คือ คนต่างประเทศนักท่องเที่ยว มีวัตถุประสงค์ให้เป็นสถานที่เรียนรู้ที่นอกเหนือจากห้องเรียนและตำรา โดยสร้างพิพิธภัณฑให้มีความสวยงาม มีชีวิตชีวา และทันสมัย นอกจากนี้ยังสามารถใช้เป็นแหล่งนันทนาการ เช่น เป็นแหล่งท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจได้อีกด้วย อย่างไรก็ตามมิวเซียมสยามจัดเป็นสินค้าที่มีลักษณะเป็นสินค้าสาธารณะที่บริโภคพร้อมกันได้และไม่สามารถจะกีดกันการบริโภคของบุคคลอื่นได้ ซึ่งจะมีประโยชน์ต่อสังคมมาก แต่ในการให้บริการของพิพิธภัณฑต้องมีค่าดำเนินการต่างๆ และค่าเสียโอกาสของรัฐที่นำงบประมาณมาสนับสนุนเพื่อใช้ในกิจกรรมของพิพิธภัณฑแทนที่จะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในด้านอื่นๆ ดังนั้นการทราบถึงมูลค่าที่แท้จริงของมิวเซียมสยาม พิพิธภัณฑการเรียนรู้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปประกอบการตัดสินใจของรัฐในการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานของพิพิธภัณฑและสนับสนุนให้มีการสร้างพิพิธภัณฑแห่งการเรียนรู้ในที่ต่างๆต่อไป

การศึกษาเรื่องการประเมินมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของแหล่งท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑกรณีศึกษา พิพิธภัณฑการเรียนรู้ มิวเซียมสยาม จะใช้เทคนิคการสำรวจ (Survey based Technique) โดยสมมติสถานการณ์ให้ประเมินค่า (Contingent Valuation Method, CVM) โดยสอบถามความเต็มใจที่จะจ่ายของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อพิพิธภัณฑการเรียนรู้แห่งชาติ มิวเซียมสยาม คือความเต็มใจที่จะจ่ายเงินสมทบกองทุนสนับสนุนและพัฒนาพิพิธภัณฑ ซึ่งวิธี CVM นี้เป็นวิธีการหนึ่งในการศึกษาเพื่อประเมินมูลค่าประโยชน์ของสินค้าและบริการที่ไม่มีการซื้อขายแลกเปลี่ยนผ่านตลาด โดยสำรวจความเต็มใจจะจ่าย (Willingness to pay) ของบุคคลในสังคมโดยมีการแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่ม User คือ ผู้ที่ได้ใช้ประโยชน์จากพิพิธภัณฑ ซึ่งได้แก่ เจ้าหน้าที่และผู้เข้าชม

พิพิธภัณฑการเรือนรู้ มิวเซียมสยาม โดยผู้เข้าชมจะทำการสำรวจจากประชาชนชาวไทยที่เดินทางมาชมพิพิธภัณฑการเรือนรู้ มิวเซียมสยามจำนวน 200 ตัวอย่าง และกลุ่ม Non-user คือ ผู้ที่มีได้ใช้ประโยชน์จากพิพิธภัณฑฯ ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อมแต่ได้ประโยชน์ในรูปแบบของการสร้างความรู้สึกที่ดีจากการที่ทราบพิพิธภัณฑฯ ยังอยู่ในสภาพที่ดี โดยทำการสำรวจจากประชาชนชาวไทยที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพและปริมณฑลจำนวน 200 ตัวอย่าง ด้วยเทคนิคคำถามปลายเปิด (Open Ended) และคำถามปลายปิดแบบถามสองครั้ง (Close Ended Double Bounded)

ผลการศึกษาพบว่า การประมาณค่าความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมการเข้าชมพิพิธภัณฑการเรือนรู้แห่งชาติ มิวเซียมสยาม ทั้งสามแบบจำลอง มีค่าดังนี้คือ แบบจำลองโพรบิท ให้ค่าความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมการเข้าชมพิพิธภัณฑการเรือนรู้แห่งชาติ มิวเซียมสยามเท่ากับ 141.49 บาทต่อครั้ง ในส่วนของแบบจำลองโลจิต ให้ค่าความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมการเข้าชมพิพิธภัณฑการเรือนรู้แห่งชาติ มิวเซียมสยามเท่ากับ 141.16 บาทต่อครั้ง และแบบจำลองโทบิท ให้ค่าความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมการเข้าชมพิพิธภัณฑการเรือนรู้แห่งชาติ มิวเซียมสยามเท่ากับ 64.79 บาทต่อครั้ง และการประมาณค่าความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อสมทบกองทุนอนุรักษ์และพัฒนาพิพิธภัณฑฯ ในรูปเงินบริจาคจากทั้งสามแบบจำลอง มีค่าดังนี้คือ แบบจำลองโพรบิท ให้ค่าความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อสมทบกองทุนอนุรักษ์และพัฒนาพิพิธภัณฑฯ ในรูปเงินบริจาคเท่ากับ 154.88 บาทต่อครั้งที่บริจาค ในส่วนของแบบจำลองโลจิต ให้ค่าความเต็มใจที่จะจ่าย เพื่อสมทบกองทุนอนุรักษ์และพัฒนาพิพิธภัณฑฯ ในรูปเงินบริจาคเท่ากับ 148.45 บาทต่อครั้งที่บริจาค และแบบจำลองโทบิท ให้ค่าความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อสมทบกองทุนอนุรักษ์และพัฒนาพิพิธภัณฑฯ ในรูปเงินบริจาคเท่ากับ 66.19 บาทต่อครั้งที่บริจาค การประเมินมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของพิพิธภัณฑการเรือนรู้แห่งชาติในครั้งนี้มีมูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายรวม (Total WTP) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประชาชนให้ความสำคัญต่อพิพิธภัณฑฯ เป็นมูลค่าสูงถึง 636,862,020 ถึง 662,972,238 บาท ดังนั้นข้อมูลเหล่านี้จึงเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำไปใช้กำหนดนโยบายที่เหมาะสมต่อไป